

Кафедра соціальної роботи та мовної підготовки

Схвалено:

На засіданні кафедри соціальної роботи та мовної підготовки

Протокол № 10 від 23 червня 2024 р.

Завідувач кафедри Лариса ОЛЕКСІЄНКО

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІНТЕРКУЛЬТУРНА СОЦІАЛЬНА РОБОТА»**

Спеціальності: 231 Соціальна робота

Освітнього рівня: перший (бакалаврський) рівень

Освітньої програми: «Соціальна робота»

Спеціалізація: _____

Розробники силябусу навчальної дисципліни:

Фідря Тетяна Володимирівна – викладач кафедри соціальної роботи та мовної підготовки, викладач-практик

Викладач:

Фідря Тетяна Володимирівна – викладач кафедри соціальної роботи та мовної підготовки, викладач-практик

Силябус розглянуто на засіданні кафедри загальної педагогіки і права
Протокол № 10 від «23 » червня 2024 р.

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Інтеркультурна соціальна робота
Шифр та назва спеціальності	231 Соціальна робота
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень
Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів і годин	3 кредити / 90 год Лекції: 18 Практичні заняття: 16 Самостійна робота студентів: 56
Терміни вивчення дисципліни	3 семестр
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	залік

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація

Фідря Тетяна Володимирівна	
Науковий ступінь	
Вчене звання	
Посада	викладач кафедри соціальної роботи та мовної підготовки
Контактна інформація викладача:	
E-mail	fidrya@ki-maup.com.ua
Контактний тел.:	+380974261283

1. Загальна характеристика дисципліни

Ключові слова: право, соціальна робота, правове регулювання соціальної роботи, право соціального забезпечення.

Мета курсу: сформувати у студентів знання щодо правових основ соціальної роботи, вміння та навички щодо застосування норм права у сфері соціальної роботи.

Предмет курсу: правові основи діяльності соціальних служб (установ, організацій, підприємств) та система соціального забезпечення різних категорій населення.

Програмні компетентності:

ЗК-2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

ЗК-4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК-10 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

СК-1 Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного)

СК-2 Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів

СК-3 Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення

СК-11 Здатність до надання допомоги та підтримки клієнтам із врахуванням їх індивідуальних потреб, вікових відмінностей, тендерних, етнічних та інших особливостей

Результати навчання:

ПРН-1 Здатен здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами

ПРН-3 Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід

ПРН-5 Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки

ПРН-18 Налагоджувати співпрацю з представникам різних професійних груп та громад: використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів

2. Зміст курсу:

Модуль 1. Правові основи діяльності органів та служб системи соціальної роботи

Тема 1. Нормативно-правове забезпечення функціонування системи соціальної роботи в Україні.

Загальна характеристика нормативно-правових джерел соціальної роботи та їх класифікація. Міжнародні та національні нормативно-правові акти у сфері соціальної роботи. Права людини і громадянина: міжнародний та національний аспект. Конституція України, як гарант забезпечення та реалізації прав і свобод людини і громадянина. Правоздатність та дієздатність фізичних осіб: позбавлення, обмеження та відновлення (місце соціального працівника у процесі).

Тема 2. Правові засади функціонування суб'єктів соціальної роботи.

Нормативно-правові основи організації діяльності державних спеціалізованих служб: порядок їх взаємодії. Права, обов'язки та повноваження соціального працівника у сфері освіти. Правові підстави надання соціальних послуг у недержавних організаціях (установах, підприємствах тощо).

Тема 3. Правові основи захисту сімей, що опинились у тяжких життєвих обставинах.

Сімейне право – як основа правового регулювання сімейних відносин. Правові засади діяльності Центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та Органів опіки та піклування. Правові інструменти попередження насильства в сім'ї. Види державної допомоги сім'ям з дітьми. Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям.

Тема 4. Нормативно-правові аспекти захисту прав дитини.

Права дитини у міжнародному і національному правовому полі. Підстави, правові наслідки та порядок позбавлення та поновлення батьківських прав. Процедура усиновлення у контексті роботи соціального працівника. Організаційно-правові засади діяльності Служби у справах дітей.

Модуль 2. Правові основи соціальної роботи у сфері соціального забезпечення.

Тема 5. Правові засади соціальної роботи з особами з інвалідністю.

Організаційно-правові основи встановлення статусу «особи з інвалідністю», їх особливі права та обов'язки. Нормативне забезпечення соціального захисту та обслуговування осіб з інвалідністю. Особливості організації робочих місць та працевлаштування осіб з інвалідністю. Матеріальне забезпечення осіб з інвалідністю (державна соціальна допомога особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю, державна соціальна допомога особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю, пенсія по інвалідності).

Тема 6. Нормативно-правові основи соціального забезпечення осіб похилого віку.

Правовий статус особи похилого віку за законодавством України. Організація надання допомоги особам похилого віку. Стаціонарні соціальні установи для постійного проживання громадян похилого віку. Пенсійне забезпечення осіб похилого віку.

Тема 7. Правове регулювання забезпечення безробітних.

Нормативно-правові джерела України щодо регулювання праці, зайнятості та соціального захисту безробітних. Організаційно-правові засади надання громадянам статусу безробітного. Організація соціального та матеріального забезпечення безробітних осіб в Україні: матеріальна допомога та соціальні послуги.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: мультимедійне обладнання, комп'ютери, системи он-лайн тестування, платформа дистанційного навчання.

3. Політика курсу:

Лекційні та практичні заняття проводяться у аудиторіях Інституту та/або з використання технологій дистанційного навчання на платформі Zoom.

Поточний контроль здійснюється за результатами усіх виконаних завдань, передбачених політикою оцінювання.

Тестування проводиться з використанням автоматизованих систем онлайн-тестування в синхронному або асинхронному режимах. Кількість балів за тест визначається відповідною системою в залежності від критеріїв (складності питання, наявності декількох правильних відповідей на питання тощо)

Квізи проводяться у онлайн режимі з використанням відповідних он-лайн систем.

Робота на практичних заняттях передбачає опрацювання лекційного матеріалу та відповідної нормативно правової бази, учать у обговореннях питань щодо функціонування та застосування правових норм відповідно до теми, виконання практичних завдань.

Індивідуальні навчально-дослідні завдання (ІНДЗ) мають за мету сформулювати у студентів перші навички застосування правових норм у сфері соціальної роботи у реальних професійних ситуаціях.

Відвідування практичних занять є обов'язковим. Відпрацювання пропущених практичних занять відбувається в індивідуальному порядку під час консультацій (в очному режимі або в режимі on-line на платформі Zoom).

Система оцінювання та розподіл бюджету часу:

Поточний контроль

Тема / завдання	Форма контролю (звітності)/ макс. кількість балів	Бюджет навчального часу			Примітки
		Лекції	Практичні (семінарські) заняття	Самостійна робота студента	
Тема 1.	ПР-5	2	2	3	частина балів за практичне завдання може бути відведена на квізи
Тема 2.	ПР-5	2	2	3	
Тема 3.	ПР-5	4	4	3	
Тема 4.	ПР-5	4	2	3	
Тема 5.	Т-10	2	2	3	
Тема 6.	Т-10	2	2	3	
Тема 7.	Т-10	2	2	3	
ІНДЗ	ІНДЗ 1–30			20	
ІНДЗ	ІНДЗ 1–20			15	
Всього:	100	18	16	56	

Умовні позначення: Т – тестування, КЗ – квізи, ПР – робота на практичних заняттях, ІНДЗ – індивідуальні навчально-дослідні завдання.

Підсумковий контроль:

Формою підсумкового контролю дисципліни є диференційований залік, який проводиться викладачем академічної групи на останньому занятті з дисципліни в усній формі з урахуванням балів накопичених студентом під час вивчення дисципліни.

Форма перевірки та оцінювання завдань самостійної роботи:

Індивідуальні завдання

Індивідуальні навчально-дослідні завдання (ІНДЗ) мають за мету сформувати у студентів перші навички застосування правових норм у сфері соціальної роботи у реальних професійних ситуаціях.

Тему ІНДЗ студенти обирають довільно на початку вивчення дисципліни, виконують її у позааудиторний час, а презентують результати – під час вивчення відповідної теми курсу.

ІНДЗ 1. Розбір (правовий аналіз) судового рішення.

1. Позбавлення дієздатності фізичної особи.
2. Обмеження дієздатності фізичної особи.
3. Призначення опікуна.
4. Призначення піклувальника.
5. Звільнення від обов'язків опікуна/піклувальника.
6. Позбавлення батьківських прав.
7. Відновлення батьківських прав.
8. Відібрання дитини без позбавлення батьківських прав.
9. Усиновлення.
10. Розкриття інформації (таємниці) щодо усиновлення.
11. Вчинення насильства в сім'ї.
12. Визначення місця проживання дитини.
13. Визначення участі у вихованні дитини батьками, які проживають окремо.
14. Дозвіл на виїзд за кордон.
15. Примусове лікування особи у психоневрологічному закладі.
16. Стягнення аліментів на неповнолітню дитину.
17. Стягнення аліментів на утримання непрацездатних батьків.
18. Видача обмежувального припису (щодо насильства в сім'ї).
19. Надання дозволу на шлюб неповнолітній особі.
20. Надання дозволу на виїзд закордон без згоди другого з батьків.

ІНДЗ 1 оцінюється у 30 балів за наступними критеріями:

30 балів – оформлення виконане на високому рівні, студент у повному обсязі володіє матеріалом, який доповідає у формі презентації, здійснює коментування правових норм та їх застосування у відповідному документі, активно відповідає на питання учасників обговорення.

20 балів – оформлення виконане, при аналізі застосування правових норм студент припускається незначних неточностей, може пояснити правозастосування норм права на достатньому рівні.

10 балів – оформлення виконане, правовий аналіз виконано частково, студент лише частково володіє інформацією щодо застосування правових норм у документі, участі у дискусії не бере, відповісти на питання без допомоги викладача не може.

5 балів – студент виконав лише технічне оформлення судового рішення, правовий аналіз не здійснено, студент не може пояснити застосуванням правових норм у конкретній ситуації, відповісти на питання не може.

ІНДЗ 2. Побудувати блок-схему (дорожню карту) щодо діяльності Органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини.

На підставі опрацювання Постанови Кабінету Міністрів України від 24 вересня 2008 р. № 866 «Питання діяльності органів опіки та піклування, пов'язаної із захистом прав дитини» побудувати блок-схему (дорожню карту) діяльності органів опіки та піклування щодо захисту прав дітей.

ІНДЗ 2 оцінюється у 20 балів за наступними критеріями:

20 балів – схема виконана в повному обсязі; охоплює всі процеси передбачені нормативно-правовим актом; містить суб'єктів, дії, які необхідно вчинити, терміни виконання, тощо; має логічну побудову та відображує всі взаємозв'язки між суб'єктами.

15 балів – схема виконана у достатньому обсязі; охоплює переважну більшість процесів

передбачених нормативно-правовим актом; містить суб'єктів, дії, які необхідно вчинити, терміни виконання, тощо (з незначними помилками та неточностями); має логічну побудову та відображує переважну більшість взаємозв'язків між суб'єктами.

10 балів – схема виконана фрагментарно; охоплює більше 50% описаних процесів передбачених нормативно-правовим актом; частково містить суб'єктів, дії, які необхідно вчинити, терміни виконання, тощо (з значними помилками та неточностями); має помилки у логічній побудові та не відображує переважну більшість взаємозв'язків між суб'єктами.

5 балів – схема охоплює лише фрагменти нормативно-правового акту, більшість процесів не описані в достатній мірі (суб'єкт, термін виконання, необхідні дії тощо), немає чіткої логіки побудови та відсутня переважна більшість взаємозв'язків між суб'єктами.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 - 100	A	відмінно	зараховано
82 - 89	B	добре	
75 - 81	C		
68 - 74	D	задовільно	
60 - 67	E		
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика академічної доброчесності:

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших курсантів (студентів, слухачів);
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань курсантів (студентів, слухачів).

4. Рекомендовані джерела:

Основні:

- Боднарук М. І., Орловський О. Я., Бурка А. В. Право соціального захисту : навч.-метод. посібник. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 184с.
- Лукашевич М. П. Соціальна робота: теорія і практика : навч. посіб. 2-ге видання. К. :Каравела, 2023.
- Епель О. В., Лях Т. Л., Силантьєва І. В. Актуальні питання соціальної роботи: навчальний посібник. Київ : ТОВ "РІК-У", 2023. 420 с. ISBN 978-617-8276-43-0
- Чопак, Б. М. Соціальна складова обліку та контроль за її реалізацією : кваліфікаційна робота : спец. 071 – облік і оподаткування освітньо-професійна програма – облік і оподаткування / Богдан Михайлович Чопак. Вінниця : ВННІЕ ЗУНУ, 2024. 50 с.

5. Логвиненко В.М., Грицанюк В.В. Цифрова трансформація суспільства та інформаційно-комунікаційні технології в професійній діяльності фахівців соціальної роботи: сучасні виклики. Науковий часопис національного педагогічного університету ім. М.П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2022 р. Вип. 87. С.53–57.
6. Васянович Г.П. Логвиненко В.М. Філософсько-методологічні засади підготовки майбутніх фахівців соціальної роботи в умовах війни. Інноваційна педагогіка. 2022. Вип. 52. Том 1. С. 87–90.

Допоміжні (нормативно-правові акти):

1. Євдокимова І. А. Соціальна робота в Україні: тенденції розвитку й проблеми в довоєнний період та в умовах війни з росією. SOCIOПРОСТІР: міждисциплінарний електронний збірник наукових праць з соціології та соціальної роботи. 2022, № 12. С. 6–13. URL: <https://doi.org/10.26565/2218-2470-2022-12-01>
2. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
3. Семигіна Т. Міжнародна соціальна робота: глобальні пріоритети соціального розвитку і нове визначення соціальної роботи. Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму, 2015. № 1–2. С. 6–11.
4. Сімейний кодекс України : Закон України. Верховна Рада України: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>
5. Цивільний кодекс України : Закон України. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
6. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>
7. Про пенсійне забезпечення: Закон України. Верховна Рада України: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1788-12#Text>
8. Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям : Закон України. Верховна Рада України: веб-сайт. URL: <http://zakon2.rada.go.ua/laws/show/1768-14>
9. Про охорону дитинства: Закон України. Верховна Рада України: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14>
10. Про соціальні послуги: Закон України. Верховна Рада України: веб-сайт. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/966-15>
11. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей : Закон України.

Інформаційні ресурси:

1. Офіційний сайт Верховної ради України URL: www.rada.gov.ua
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України URL: www.kmu.gov.ua
3. Офіційний сайт судової влади України URL: www.court.gov.ua
4. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України URL: www.msp.gov.ua